

Burgemeester en wethouders van gemeente Haarlem
Mevrouw C.Y. Sikkema
Postbus 511
2003 PB HAARLEM

verzenddatum

13 JULI 2016

Onderwerp Toetreding contractgemeenten tot Omgevingsdienst IJmond
Ons kenmerk BPA/TRO/2016-47710
Contactpersoon De heer L.A. Pannekeet / de heer T. van Rooijen
Doorkiesnummer 0251-263 863 / 0251-263 883

Geacht college,

Op 14 april jl. is de Wet vergunningverlening, toezicht en handhaving (hierna: Wet VTH) na een lang voortraject in werking getreden. Met deze wet is een aanpassing in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) doorgevoerd waarmee de wettelijke borging van omgevingsdiensten en uitvoering van het zogenoemde basistakenpakket een feit is. Met deze brief informeren wij u over de gevolgen die deze wetswijziging heeft voor uw gemeente en het traject dat naar aanleiding hiervan is opgestart.

Aanleiding en achtergrond

In 2009 zijn door het Rijk, IPO en VNG afspraken gemaakt om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen het domein van de fysieke leefomgeving naar een hoger niveau te tillen. In de 'Package deal' uit september 2009 is daartoe afgesproken dat door provincies en gemeenten gezamenlijke regionale uitvoeringsdiensten worden opgericht, die voor hen het zogenoemde basistakenpakket gaan uitvoeren.

Het basistakenpakket betreft een deel van het pakket vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken op het gebied van milieu, specifiek ten aanzien van de complexere bedrijvigheid en ketens. Hieronder vallen ook toezicht en handhaving met betrekking tot onder meer asbest en grondstromen.

Wet VTH

Met inwerkingtreding van de Wet VTH worden de afspraken die in 2009 zijn gemaakt tussen Rijk, IPO en VNG vastgelegd in de wet. Concreet is in nu in de wet opgenomen dat:

- Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders verplicht zijn een omgevingsdienst in te stellen voor hun regio (art. 5.3 eerste lid van de Wabo);
- De omgevingsdienst dient te zijn ingesteld als openbaar lichaam zoals bedoeld in artikel 52, eerste lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)(art. 5.3 derde lid van de Wabo);

- Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders verplicht zijn in ieder geval de uitvoering van het basistakenpakket bij de omgevingsdienst te beleggen (art. 5.3, vierde lid van de Wabo).

Omgevingsdienst IJmond – huidige situatie

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond (hierna: gemeenschappelijke regeling) kent op dit moment acht deelnemers, te weten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beemster, Beverwijk, Haarlem, Heemskerk, Purmerend, Uitgeest en Velsen en het college van gedeputeerde staten van provincie Noord-Holland. Daarnaast voert Omgevingsdienst IJmond -op basis van contracten-, taken uit voor nog eens negen gemeenten in de regio's Waterland en Kennemerland, te weten de gemeenten Bloemendaal, Edam-Volendam, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland en Zandvoort.

De huidige eigenaren van Omgevingsdienst IJmond hebben het basistakenpakket ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling. De gemeenten in de regio's Waterland en Kennemerland die niet deelnemen in de gemeenschappelijke regeling laten hun basistakenpakket op dit moment uitvoeren op grond van een langdurig contract.

Verplichte toetreding

De Wet VTH laat niet langer toe dat het basistakenpakket op grond van een contract wordt uitgevoerd door een omgevingsdienst. De colleges van de betreffende gemeenten dienen mede-eigenaar te worden van omgevingsdienst in hun regio en daartoe toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling. Daarmee worden zij medeverantwoordelijk voor het voortbestaan en de toekomstbestendigheid van de omgevingsdienst.

In dit kader is eind 2015 door Omgevingsdienst IJmond, op verzoek van de portefeuillehouders milieu van alle gemeenten en de provincie waarvoor zij het basistakenpakket uitvoert, een start gemaakt met een verkenning van de toetredingsvarianten voor de negen gemeenten waarvoor op dit moment het basistakenpakket op grond van een contract wordt uitgevoerd.

Verkenning toetredingsvarianten

De verkennende gesprekken met alle partners zijn gebruikt om een aantal theoretische basismodellen voor toetreding van de contractgemeenten te verkennen. De theoretische basismodellen zijn gebaseerd op het principe "wat integreer je en wat scheidt je binnen de wettelijke kaders?" Het vraagstuk van scheiding en integratie richt zich daarbij specifiek op het takenpakket (basistaken versus overige taken) en de partners (GR-partners en contractpartners).

De resultaten van de verkennende gesprekken zijn gebruikt om tot een aantal toetredingsscenario's te komen die verder zijn uitgewerkt. Deze scenario's lopen uiteen van

toetreding met alleen de basistaken tot de gemeenschappelijke regeling zonder extra juridische (hulp)structuren tot een scenario waarin de contractgemeenten een eigen gemeenschappelijke regeling oprichten die vervolgens deelneemt in de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond.

Toetsingscriteria toetredingsscenario's

De verkennende gesprekken met alle partners hebben tevens tot aandachtspunten voor de wijze van toetreding van de contractgemeenten geleid. Deze informatie is enerzijds gebruikt om tot de selectie van uit te werken scenario's te komen en anderzijds om criteria te formuleren waaraan de uitgewerkte scenario's worden getoetst. De volgende criteria zijn gedefinieerd:

1. **Eenvoud:** de mate waarin het scenario simpel en transparant is of ingewikkelde (bestuurlijk-juridische) constructies bevat;
2. **Veranderingsopgave:** de mate waarin het scenario leidt een omvangrijke dan wel beperkte wijziging en veranderingsopdracht opzichte van de huidige situatie;
3. **Bestuurlijke drukte:** de mate waarin het scenario leidt tot een toe- of afname van de bestuurlijke inspanningen;
4. **Budgettair neutraal:** de mate waarin het scenario wel of niet leidt tot extra kosten voor enerzijds de contractgemeenten en anderzijds de huidige GR-partners;
5. **Zeggenschap 'eigen' taken:** de mate waarin het scenario meer of minder mogelijkheden biedt om zeggenschap / grip / sturing te geven aan de taken die elk van de partners in ODIJ heeft ingebracht;
6. **Duurzaam:** de mate waarin het scenario toekomstige wijzigingen van 'buiten' (o.a. wetswijzigingen) en van 'binnen' (deelnemers brengen meer of minder taken, bestuurlijke/ambtelijke schaalwijzigingen) eenvoudig kan adapteren dan wel dat er aanpassingen nodig zijn;
7. **Werkbaar ODIJ:** de mate waarin het scenario leidt tot wel of geen extra werkzaamheden en daarmee kosten voor ODIJ;
8. **Samenwerkingsgedachte:** de mate waarin de deelnemende partners wel of niet gelijk participeren in ODIJ conform de samenwerkingsgedachte.

Op basis van de toetsing van de toetredingsscenario's aan deze criteria wordt uiteindelijk gekomen tot een voorkeursscenario. Dit wordt zowel ambtelijk als bestuurlijk teruggelegd.

Vervolg

Op 6 juli vindt een vergadering van het dagelijks bestuur van Omgevingsdienst IJmond plaats, waar de definitieve rapportage van Arena Consulting inzake de verkenning van de toetredingsvarianten zal worden behandeld en het dagelijks bestuur wordt geadviseerd één variant uit te werken tot een toetredingsvoorstel. Dat voorstel zal vervolgens na de zomer ter besluitvorming langs het dagelijks en algemeen bestuur gaan en vervolgens conform artikel 35 van de gemeenschappelijke regeling door het algemeen bestuur van Omgevingsdienst IJmond worden aangeboden aan uw gemeente.

Met het voorstel zal aan uw college als mede-eigenaar van de dienst worden gevraagd in te stemmen met de toetreding van de colleges van de betreffende gemeenten tot de gemeenschappelijke regeling en in te stemmen met de daartoe benodigde wijziging van de regeling, nadat de raad van uw gemeente daarvoor toestemming heeft verleend. De raad kan haar toestemming conform artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen slechts onthouden wegens strijd met het recht of algemeen belang. Nadat ook in de gemeenten van de toetredende colleges de daartoe benodigde besluiten zijn genomen, wordt de toetreding effectief.

Wij verwachten u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht bij uw gemeente/provincie behoefte bestaan aan een nadere toelichting op dit onderwerp, dan zijn wij uiteraard bereid deze te geven. Dit doen wij bij voorkeur in regionaal verband en aansluitend bij een bestaand overleg of bijeenkomst.

Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de in het briefhoofd vermelde contactpersoon.

Hoogachtend,
namens het algemeen bestuur van Omgevingsdienst IJmond,

T. De Rudder
voorzitter

L.A. Pannekeet
secretaris